

Sindikavno delo je takšno, kakršnega smo pripravljani uveljaviti

To je samo ena izmed mnogih misli, ki smo jih lahko slišali na letni seji občinskega sindikalnega sveta. Le-ta je bila tokrat v delovnem okolju v Iliriji-Vedrog, ki bo letos obeležila 80-letnico delovanja in kjer 850 članski delovni kolektiv kljub neprizanesljivim pogojem gospodarstva beleži razmeroma dobre rezultate.

In čeprav je bila razprava ob letošnjem poročilu sprva precej kritična, jo je v drugem delu oblikovala tudi samokritičnost lastnega dela. Dejstvo, da je kar 77 odstotkov osnovnih organizacij letos uspešno izvedlo občne zbere (95 odstotkov vseh zaposlenih v občini) – lani pa manj kot polovica, je najbrž res eden izmed dokazov, da delo sindikata ni le gašenje požara, ampak sindikat svoj smoter vidi v razreševanju problemov na daljši rok. To je čutili tudi iz poročila, ki je odraz stanja in mnenj samih osnovnih organizacij. Takšen nivo aktivnosti bo nujno potrebno ohraniti, pri delovanju organov, še posebej občinskega sindikalnega sveta, pa spodbuditi, kar potrjuje tudi dejstvo, da le-ta v preteklem letu kar trikrat ni bil sklepčen. Njegovo seje morajo biti tudi bolj problemske in naravnane na problematiko v občini pa tudi sicer. Veliko že kar krutih resnic je bilo slišati v zvezi z vse manjšim vplivom delavcev, z ožanjem samoupravljanja, s vse bolj izrazito socialno diferenciacijo, ki se vidno boho-

ti, z še vedno premalo razčiščenimi opredelitvami družbene in privatne lastnine, s krepitvijo administrativnih posegov in poplavo predpisov... Izbijala je tudi že ničkolikokrat izpostavljena vloga sindikata – ali je zgolj družbenopolitična organizacija ali je vendarle organizacija delavcev. Nezadovoljstva, ki se zaradi slabosti odražajo v stavkah in drugih izsiljenih oblikah, pa vendarle najbrže potrjujejo tudi to, da sindikat ob razreševanju konfliktnih situacij ni vedno na mestu.

Črno-belo slikanje in sprevačanje sleherne krivde na Zvezni izvršni svet, ki sicer nosi vso odgovornost, ne prispeva k ničemer. Vprašajmo se, koliko pobud, aktivnosti, volje in vztrajnosti smo vnesli v svoje delo, kje vse smo popustili, ali so resda besede že dejanja, in bližje bomo odgovorom, čemu nismo dovolj učinkoviti. Tudi naše delo je prezapleteno, vendar nič ali pa zelo malo storimo za to, da okostenele metode in organizacijo dela spremenimo, da dogradimo sistem z racionalnim, vse kar je slabo pa zavržemo. Skratka, so menili razpravljalci, naše delo je takšno, kot smo ga pripravljani uveljaviti. **Hocemo, znamo, zmoremo** je bilo geslo sindikalnega kongresa, preverimo ga v življenju. Priložnosti je mnogo, med prvimi pa vsekakor razprave o stavek-nih pravilih in javni razpavi o ustavnih amandmajih ter akcija zaključni računi, do katere smo kritični, o tem kako bi jo spremenili, pa storimo bolj malo.

Sindikato o svojem delu, štrajkih, nagrajevanju...

Kljub temu, da že dlje časa natančno vemo kje je izvor problemov, nam še zdaleč ni uspelo oblikovati takih ukrepov, ki bi nam omogočali hitrejšo in učinkovitejšo gospodarsko rast ter izhod iz ekonomske krize... Kljub temu, da na gospodarskem področju ne beležimo pričakovanih premikov, pa z gotovostjo lahko trdimo, da se je sindikat kot družbenopolitična organizacija in organizacija delavcev uspešno odlepil od klasičnih oblik razmišljanja in delovanja... Ves čas se potrjuje usmeritev, da je pomembnim stvarem potrebno nameniti največ pozornosti, kar hkrati pomeni biti aktiven, slediti problematiki, ki jo čutijo delavci v združenem delu...

Čeprav je bila akcija zaključni račun zastavljena kot ena osrednjih nalog, z opravljenim ne moremo biti povsem zadovoljni. Postati bi morala mnenja in obveza vseh OO ZS, ne glede na trenutne razmere. Tak način pristopa, kot ga še vedno beležimo (odziv le kadar nam gre zares za nohte) slabi udarnost in smisel celotne akcije, ki tako postaja »muha enodnevica«. Težnja akcije je, da delavci v OZD skozi vse leto vedo, kaj se dogaja, in tudi vplivajo na dogodke s pobudami in predlogi...

Tudi razprave o dopolnitvah družbenega dogovora o dohodku v SRS je bila zelo posplošena, saj je bilo potrebno republikni dogovor uskladiti z zveznim, pa tudi urediti specifična poglavja iz republiške pristojnosti. Imenovan je bil tudi občinski odbor za spremljanje uresničevanja tega dogovora... V prvi fazi je veljalo mnenje odbora udeležencev, da imajo OZD usklajene samoupravne akte, da ima usklajen svoj planski akt. Tako so inventirni zakoni s področja izplačila OD 1. julija prenehali veljati. Vendar so se s sprejemom obračunskega zakona in zakona o sankcijah zapletli nadaljevali. OZD so morale sprejeti spremembe v svojih samoupravnih aktih.

V vseh OZD so se resno odzvali na te aktivnosti, čeprav z grenkim priokusom pri vseh delavcih, da pod pritiskom zakona »samoupravno« sprejemajo odločitve. Zvezni izvršni svet pa je 14. novembra ponovno sprejel zakon o OD, ki bo omejeval ta izplačila vse do konca prvega polletja 1988 leta. V letu dni torej štiri pravne ureditve izplačevanja OD.

Slabšanje gospodarskih in družbenih razmer se v vseh okoljih niso enako odražale. Težave so se stopnjevale predvsem v tistih OZD, kjer so bile nakopičene že lastne slabosti (tehnologija, razvoj, kadri, medsebojni odnosi...). Lani sta tako dve OO ZS dali pobudo za uvedbo začasnega ukrepa družbenega varstva in sicer v DO IGO in Zoološki vrt Ljubljana. Izkazalo se je, da je bila kljub nekaterim očitkom v javnosti – odločitev še kako ustrezna. Preseči bomo morali staro navado, da ni pametno ukrepati šele takrat, ko se pojavijo rdeče številke, saj je sanacija v takih razmerah mnogo težja. Manj uspešni pa so bili pri obravnavi stanja delavci v TOZD Stavbo mizarstvo Hoja. Po mnenju ožjega vodstva DO in stališču izvršnega sveta je bil ukrep nujen, čemur pa sta OO ZS in OO ZK dlje časa nasprotovali, vse dotlej dokler ni bilo »premagano« nezaupanje in predložiti program sanacije. Izkazalo se je, da je z odločno in pravočasno akcijo bolje prekiniti z lažno samoupravo, razčistiti in odpraviti nepravilnosti ter vzpostaviti resnične samoupravne odnose.

Nadomestne volitve

Občinski sindikalni svet je izvolil tudi pet novih članov in sicer Vlada Ljubiča (FAGG), Anjo Lončnikar (Srednja šola za računalništvo), Janeza Selana (Slovenjales – Nastro), Ivana Petana (DO Kip) in Alojza Stariča (Avtomontaža TOZD Utensilia) ter za podpredsednika Rudija Rojca (neprofesionalno – GG Ljubljana) in za člana predsedstva Rudija Zupanca. Dosedanjemu podpredsedniku Maksu Močniku (dolžnosti zaradi upokojitve ne more več opravljati) pa so se za njegovo delo iskreno zahvalili.

Slabi medsebojni odnosi, nezaupanje delavcev v vodstvo OZD, nejasne razvojne usmeritve, neustrezen sistem nagrajevanja, neustrezna delitvena razmerja so tam, kjer je tudi sindikat na robu dogajanja, (tudi zaradi lastne neaktivnosti), pripeljali do prekinitve dela. Lani jih je bilo v naši občini devet in sicer v IGO, KIP, Avtomontažna TOZD Utensilia, Zmaga, Fakulteta za elektrotehniko, Izdelava grecev Maros, Istravino Rijeka, Hoja TOZD Galanterija Podpeč, Hoja, TOZD Stavbo mizarstvo (bojkot zbora delavcev). V omejenih kolektivih je zaposleno 1.531 delavcev in prekinitev dela je bilo udeleženih 830 delavcev. V primerjavi med leti 1986 in 1987 bi bilo moč poenostavljeno zaključiti, da se delavci vse bolj zatekajo k štrajkom kot obliki izražanja nemoči in nezadovoljstva. Z izjemno Elektrofakultete velja opozoriti, da se je to zgodilo tam, kjer so v pretežni meri zatajili tako samoupravni kot tudi družbenopolitični dejavniki, kar predvsem velja za sindikat.

Značilnost prekinitvev dela je zahteva po višjem OD ne glede na možnosti. Po razgovorih, ki so bili opravljeni s stavekajočimi delavci, so ti le razumeli, kje so pravi vzroki in kakšna je pot za izboljšanje.

Ob prekinitvah se nujno srečujemo s problemom medsebojnega informiranja in tudi zaupanja. Nesprejemljivo je dejstvo, da o prekinitvi izvemo iz drugih virov in ne od sindikalnih aktivistov.

Lani smo uspešno organizirali sedmo delovno tekmovanje kovinarjev. Vseskozi si prizadevamo, da bi bila ta tekmovanja vse bolj v funkciji pospeševanja množične inovativne dejavnosti, vendar moramo žal priznati, da na področju inovacije ne beležimo posebnega napredka. Glede na trenutne razmere bi bilo pričakovati veliko večji razmah na tem področju, žal pa so v OZD vse preveč primorane ukvarjati se s problemi preživetja, inovativnost pa je potisnjena ob stran...

... V okviru uresničevanja aktualnih nalog s področja socialne politike smo uspešno izvedli organizacijo brezplačnega aktivnega oddiha delavcev v Banjolah in Atomskih toplih. Na aktivnem oddihu je bilo tako 159 delavcev pretežno iz neposredne proizvodnje...

IZ POROČILA ZA LETNO SEJO OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

IMENOVANA KOMISIJA

Za ponovno presojo ekoloških vidikov urbanistične ureditve industrijske cone VP 1/2 Rudnik

Mestni izvršni svet je pred dnevi imenoval omenjeno komisijo, katere naloge so:

Komisija bo z vseh strokovnih vidikov varstva okolja ponovno preverila ekološko varnost sedanje in načrtovane ureditve industrijske cone VP 1/2 Rudnik. Pri tem bo zlasti pazljivo preverjala izvedbeno dokumentacijo za izvedbo Polikema v tej industrijski coni. Pri presoji naj komisija upošteva predvsem položaj industrijske cone v odnosu do bližnjih obstoječih in načrtovanih stanovanjskih območij ter barjanskega bitopa, učinke na okolje drugih obstoječih in načrtovanih posegov v prostor na tem območju (cesta, železnica, načrtovane druge industrijske cone...) in možnost ukrepanja ob izrednih razmerah.

Komisijo sestavljajo: Predsednik prof. dr. Boris Šketa – Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo – oddelek za kemijo; člani pa ing. Neža Exel, – Društvo za varstvo okolja Ljubljana, ing. Alenka Oblak-Lukač – Republiški inšpektorat za delo, ing. Aleksander Remec – Zavod SRS za varstvo pri delu, prof. dr. Mitja Brilly – Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo – Katedra za splošno inženirsko hidrotehniko, prof. dr. Stanko Buser – Geološki zavod Ljubljana, prof. dr. Samo Modic – Inštitut za medicino dela, mag. Miro Petovar – Univerzitetni zavod za zdravstveno in socialno varstvo, Bogdan Bradac – KS Rudnik in Sašo Marinko – KS Barje.

Na razgovoru 2. februarja so predstavniki prizadetih krajevskih skupnosti predlagali za predsednika komisije dr. Dušana Pluta, ki pa je žal zaradi preobremenjenosti in pomanjkanja časa dolžnost odklonil. Velja spomniti še na dogovor na tem sestanku, da bo dokončno mnenje omejene strokovne komisije obvezujoče prav za vse – se pravi tako za prizadete krajevne skupnosti, občino, mesto in Polikem.

Z OBISKA PRI KUD FRANCE PREŠERNA NA ŠVEDSKEM

O sodelovanju in jubileju

O tem se je predvsem pogovarjala tričlanska delegacija občine v sestavi Stane Drolje (IS), Emil Dolčič (ZZB NOV) in Janko Čirič (OS ZSS) med tridnevno obiskom v Göteborgu, kjer se je udeležila volilnega občnega zbora društva dr. France Prešeren. Ogledali pa so si tudi proizvodnjo v tovarni Volvo in tovarni kexev, spoznali so način organiziranja športno-rekreativne dejavnosti, bili so v centru za zaposlovanje... Gostitelji so našo delegacijo izjemno prijateljsko sprejeli in priložnosti za pogovor je bilo kar precej.

Z ozirom, da bo društvo 14. maja letos praznovalo pomemben jubilej – 15-letnico delovanja, se je precej besed vrtele okrog tega. Ob tej priložnosti vabijo medse številčnejšo skupino, v kateri naj bi bili folklorna skupina, ansambel, športniki pa tudi pevski zbor. Želijo pa se tudi kar najbolje pripraviti, kar pomeni, da bi radi več pomoči pri usposabljanju svojega pevskega zbora in harmonikarja. Najmlajši – otroci naših zdoucev pa si želijo, da bi pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika imeli na voljo več slovenskih učbenikov.

Sicer pa so bili mnenja, da je potrebno sodelovanje vsekakor še okrepiti predvsem tudi po gospodarski plati, pri čemer naj bi v prvi vrsti navezali več neposrednih obiskov in organizacij združenega dela.

Posebno doživljajo je bilo tudi srečanje s člani društva, ki so na svojem občnem zboru z veliko volje pa tudi znanja oživili izročilo slovenskega naroda in njegove kulture in zopet se je potrdilo, da domače korenine tudi daleč od domovine poženejo svoje nove bilke. In čeprav zaradi delovnih dolžnosti ne bo lahko, so se tudi tokrat odločili, da v juniju obiščejo domovino prav zaradi njim še tako dragega šentviškega tabora, na katerem bodo tudi letos aktivno sodelovali.

KDOR NE DELA, ALI NE ZNA DELATI, ODIDE...

Strokovnjakom popolnoma odprta vrata v DO »HOJA«

V teh skopih 60 vrsticah skoraj ni mogoče opisati vseh premikov, ki potekajo v kadorskem, organizacijskem, tehnološkem in vodstvenem pogledu v vseh sestavninah delovne organizacije HOJA, Langusova 8. Glavni direktor Albin Mitez pravi, da le izvajajo program sanacije kolektiva, ki so ga sprejeli pred tričetr leti. Ugotavlja, da so ga takrat sicer redki prebrali, a da danes ni človeka, ki ga ne bi tako ali drugače čutil.

Osnovni moto tega programa je, da je delovna organizacija HOJA med slovenskimi lesnopredelovalnimi kolektivi v tisti sredini, ki mora absolutno sama skrbeti za svoj obstoj. Premajhna je, da bi lahko pričakovala družbeno pomoč ali pa, da ne bi bila podvržena enostavnemu procesu razpustitve. Zato so rezi, ki potekajo v TOZD-ih in v delovni skupnosti od lanskega maja, globoki, koreniti in skušajo izrezati vse, kar ovira življenje kolektiva. Pristopi so različni: zamenjava kadrov na vodilnih in odgovornih mestih. Premeščanje posameznih služb delovne skupnosti k proizvodnim temeljnimi organizacijam, odpuščanje delavcev, ki ne želijo sodelovati v izboljšanju razmer. Izvajalci sanacije so začudeni, da ljudje še vedno rajše zapustijo kolektiv, kot da bi se vozili v n. pr. 18 km oddaljeno temeljno organizacijo. Tudi, če se jim obeta boljša plača, se počutijo degradirane.

Uveljavljanje načela pravice do dela, ne pa do delovnega mesta. Postaviti prave kadre na prava mesta je ena od temeljnih nalog. V nekaterih okoljih so delavci sami ugotovili, da je znaten višek neproduktivnih delavcev, ki nimajo primernih delovnih izkušenj (polkvalificirani, priučeni delavci), ali pa izobrazbe: frizerke, natarke, itn., ki zasedajo delovna mesta ljudi s srednjo ekonomsko ali komercialno izobrazbo. Zato je poskusna doba akt, ki ga sedaj v HOJI jemljejo resno in neusmiljeno, prekinjajo delo s tistimi, za katere ugotovijo, da niso zmožni sodelovati v prenovi kolektiva. Tudi realno nagrajevanje po doseženih rezultatih

dobiva svoje mesto. Osebni dohodki prehajajo v višjo polovico slovenske lesne industrije. Ker je denarja malo, so vpeljali pravo trženjsko ravnanje tudi pri gospodarjenju z reprodukcijskim materialom in denarjem. Zaloge surovin in polizdelkov so po vrednosti na ravni zalog aprila lanskega leta. Izdelujejo le naročeno in plačano. DENAR POSTAJA NJIHOV VLADAR. Da so dobri polovici kolektiva, ki je to že osvojila, predložili pomembnost pravilne nabave, pravočasne izvedbe, ažurnega obračuna in to, da so lani dali za obresti na kredite ravno toliko sredstev kot za osebne dohodke, so potrebovali dobro petino časa. In, ker je polovica kolektiva stopila na pot trženjskega gospodarjenja, so doumeli, zakaj na žagah ne žagajo več smrekovega lesa, zakaj so s 1. februarjem ustavili proizvodnjo HOPO programa, zakaj je smiselno izdelovati le kvalitetne obešalnike, zakaj so zmanjšali ekipo montažerjev in predvsem zakaj bijejo neprestani boj s časom... pa jim ob dobri organiziranosti ne teče znoj s čela... da bi lahko izpolnili iz narejenega vse, kar jim pripada.

To ni lahka in enostavna naloga. V delovni organizaciji HOJA vedo, da je njihovo tržišče le še v Sloveniji (žal ne celi) in na zahtevnih, a likvidnih zahdnih tržiščih. Vseli so, da imajo pri izvajanju teh nalog potrebno moralno podpro v vodstvu naše občinske skupščine in izvršnega sveta, nekoliko več pa bi je potrebovali tudi v družbenopolitičnih organizacijah.

Pokojni slovenski politik in pisatelj Beno Zupancič je v knjigi »Potovanja« zapisal: »Teško Slovencu, ki zaostaja, še težje pa tistemu, ki prehiteva razvoj.« Glavni direktor Albin Mitez se ne boji tega spoznanja, kljub temu, da ga izčrpa naporno delo z najožimi sodelavci in pogosto odgovarjanje na številna neprijetna vprašanja. Nalogo sanacije kolektiva je prevezl in pravi, da jo bo izpeljal tako, da mu bodo čez leta hvaležni vsi, ki bodo ostali v njem.

STANE JESENOVEC